

ELEANOR H. PORTER

Pollyanna

ЕЛІНОР ПОРТЕР

Поліанна

Роман

*Переклад з англійської
Катерини РЯБОВОЛ*

КИЇВ • ЗНАННЯ

Розділ I

МІС ПОЛЛІ

Одного червневого ранку міс Поллі Харінгтон поспіхом увійшла на кухню. Зазвичай міс Поллі ніколи й ніде не допускала поспіху — і дуже пишалася своїм гарним вихованням. Але сьогодні вона справді поспішала.

Ненсі, що саме мила посуд у раковині, здивовано озирнулась. Вона працювала у міс Поллі тільки два місяці, але вже звикла, що її господиня нікуди не поспішає.

— Ненсі!

— Я вас слухаю, мем! — посміхнулась дівчина, продовжуючи витирати глечика, якого тримала в руці.

— Ненсі! — суворо повторила міс Поллі. — Коли я з тобою розмовляю, це означає, що ти маєш облишити роботу й слухати, що я тобі кажу.

Ненсі зашарілася й поспіхом відставила глечик разом з ганчіркою, через що він трохи не впав, засоромивши дівчину ще більше.

— Так, мем, звісно, мем, — пробелькотіла вона, поправляючи глечик і швидко повертаючись. — Я

лише хотіла швидше закінчити, бо ви, ну, самі казали сьогодні пошвидше впоратися з посудом.

Господиня насупилась.

— Годі, Ненсі. Мені не потрібні твої виправдання, мені потрібна увага.

— Так, мем.

Ненсі стримала зітхання. Вона запитувала себе, чи вдасться їй коли-небудь вгодити цій жінці. Вона ще ніколи не працювала на чужих людей, але її хвора мати раптом овдовіла й лишилася з трьома малими дітьми на руках. Тож дівчині довелося шукати роботу, аби якось прогодувати сім'ю, — і вона спершу дуже зраділа, що її взяли служницею у великий будинок на пагорбі.

Ненсі була родом з Корнера, що за шість миль звідси, й чула тільки, що міс Поллі є власницею старого маєтку Харінгтонів та чи не найбільшою багатійкою в містечку. Так було два місяці тому. Тепер же вона знала міс Поллі як похмуру жінку з суворим обличчям, яка невдоволено супилася й стискала губи щоразу, як хрюскали двері або ніж падав на підлогу, — але навіть коли двері з ножами поводитися зразково, вона все одно не посміхалася.

— Як впорашся тут, на кухні, Ненсі, — провадила далі господиня, — піди й наведи лад у маленькій кімнатці на горищі й постав там дитяче ліжко. Звісно ж, ти маєш там підмести й витерти пилюку, але тільки після того, як винесеш коробки й інший мотлох.

— Звісно, мем! А куди я діну, ну, те все, що звідти винесу?

— Перенесеш на іншу частину горища. — Міс Поллі задумалась на мить, а потім продовжила: — Думаю, Ненсі, я можу сказати тобі зараз. До мене переїде жити моя племінниця, Полліанна Вітгер. Їй одинадцять років, і це для неї ти приготуєш кімнату.

— Сюди приїде маленька дівчинка, міс Поллі? Ой, як це чудово! — радісно вигукнула Ненсі, згадавши своїх маленьких сестричок, які ніби сонцем осявали дім у Корнері.

— Чудово? Я б так не сказала, — сухо відказала міс Поллі. — Однак я, звісно, постараюсь зробити все як слід. Я порядна жінка — принаймні сподіваюсь на це — і усвідомлюю, що це мій обов'язок.

Ненсі почервоніла ще більше.

— Звісно, мем, я просто хотіла сказати, що з маленькою дівчинкою тут стане трохи, ну, веселіше... для вас, — невпевнено пробурмотіла вона.

— Дякую, — холодно відповіла господиня. — Та я не бачу в цьому нагальної потреби.

— Але ж ви, — продовжувала белькотіти служниця, вже відчуваючи, що ризикує, але в той же час — що мусить забезпечити якнайкращий прийом самотній маленькій незнайомці. — Ви ж її полюбите, вона ж донечка вашої сестри!

Міс Поллі тільки задерла підборіддя.

— Їй-богу, Ненсі, лише тому що саме моя сестра виявилась такою дурепою, щоб вийти заміж і привести на цей і так перенаселений світ нікому не потрібних дітей, я не збираюся цих дітей любити і тим більше не маю ані найменшого бажання піклуватися про них. Але, як я вже сказала, сподіваюсь, я правильно розумію свій обов'язок. І не забудь поприбирати по кутках! — різко додала вона, виходячи.

— Звісно, мем, — зітхнула Ненсі, беручись знов до невитертого глечика, який уже висох, тож його довелося мити заново.

У своїй кімнаті міс Поллі знову взяла до рук листа, який прийшов два дні тому з далекого містечка на заході країни й так неприємно її здивував. Лист був адресований "*Міс Поллі Харінгтон, Белдінгсвіль, штат Вермонт*", і ось про що в ньому йшлося:

Шановна пані, з сумом повідомляю, що преподобного Джона Вітьєра не стало два тижні тому, і його одинадцятирічна дочка залишилася сиротою. До того ж він не залишив ніякого майна окрім декількох книг, бо, як ви, певно, знаєте, він служив пастором у нашій маленькій місіонерській церкві й отримував вкрай скромну платню.

Наскільки я знаю, він був чоловіком вашої покійної сестри, хоча, з його слів, ваші родини не в найкращих стосунках. Тим не менше він сподівався, що в пам'ять про сестру ви погодитесь взяти до себе їхню дитину, аби вона росла серед близьких людей, на Сході. Саме тому я й пишу вам.

Коли ви прочитаєте цей лист, дівчинка буде вже готова вирушити в дорогу. Тож, якщо ви готові прийняти її, буде дуже люб'язно з вашого боку повідомити про це якнайшвидше, оскільки одне наше подружжя саме збирається на Схід. Вони могли б провести її до Бостона й там посадити на потяг до Белдінгсвіля. Безперечно, про день, коли чекати Полліанну, і яким потягом вона прибуде, вас повідомлять окремо.

*Щиро сподіваюсь на вашу ствердну відповідь,
Джеремія О. Вайт.*

Насупившись, міс Поллі згорнула листа й поклала його назад у конверт. Вона ще вчора відповіла, що, звісно ж, прийме дитину. Вона щиро сподівалася, що впорається зі своїми обов'язками щодо цієї дитини, якими б неприємними вони не були.

Усе ще тримаючи в руках листа, міс Поллі повернулася думками до своєї сестри Дженні, що й була матір'ю дівчинки, і їй пригадався той час, коли двадцятирічна Дженні наперекір своїй сім'ї вийшла заміж за молодого пастора. До неї тоді сватався якийсь багатій, і батьки, звісно, хотіли б бачити його своїм

зятєм, але дівчина вирішила інакше. Той багатий залицяльник був старшим, солідним чоловіком, а пастор — всього лише сповненим ентузіазму наївним юнаком, закоханим до того ж. Не дивно, що це привабило юну дівчину, тож вона вийшла заміж за пастора і поїхала з ним на Південь як дружина місіонера. Усі зв'язки з родиною були розірвані, міс Поллі добре це пам'ятала, хоч їй, наймолодшій дочці, було тоді тільки п'ятнадцять. Батьки не хотіли знатися з дружиною місіонера. Якийсь час Дженні ще писала листи, в одному з яких повідомила, що назвала наймолодшу донечку Полліанною, на честь своїх сестер — Поллі та Анни. Усі інші її діти помиралі. Це був останній лист від неї, а ще за кілька років з маленького містечка на Заході прийшла коротка, але просякнута горем записка від самого пастора, у якій він писав, що Дженні померла.

Але й для мешканців великого будинку на пагорбі час не стояв на місці. Поглянувши з вікна на долину, що простягалася вниз, міс Поллі пригадала все, що сталося за ці двадцять п'ять років.

Їй було сорок — і вона лишилася сама. Батько, матір, сестри — всі вони давно померли. Упродовж років вона була єдиною господинею в будинку і сама розпоряджалася чималою сумою грошей, яка їй дісталася від батька. Дехто в містечку щиро їй співчував і радив узяти до себе якусь подругу чи компаньйонку, аби лиш не жити на самоті, але міс Поллі не приймала ні співчуття, ні порад. Вона запевняла, що їй не самотньо, що подобається жити для себе, і тиша її цілком задовольняє. Але тепер...

Міс Поллі ще більше спохмурніла й міцно стисла губи. Звісно, її тішило, що вона є такою порядною жінкою і не тільки усвідомлює свій обов'язок, а й має досить сили волі, аби його виконати. Але — Полліанна! — яке ж безглузде ім'я!

Розділ II

СТАРИЙ ТОМ І НЕНСІ

У крихітній кімнатці на горіщі Ненсі енергійно мела й шкребла підлогу, особливу увагу слухняно звертаючи на кутки. Вона працювала з таким завзяттям не так для того, щоб швидше розправитися з брудом, як для того, аби дати вихід власному гніву — незважаючи на всю покірність своїй господині, Ненсі була далеко не свята.

— Хотіла б... я... вимести... бруд... з усіх... кутків... її... душі! — обурено шепотіла вона, відділяючи кожне слово лютими поштовхами швабри з ганчіркою. — Чимало їх слід би добре прибрати, авжеж! Треба ж додуматись запхнути нещасне дівча в цю комірчину, що влітку як піч, а взимку не опалюється, тоді як величезний будинок стоїть порожній! Непотрібні діти, еге? — Ненсі викрутила ганчірку з такою люттю, що в неї заболіли пальці. — Як на мене, то непотрібні на цьому світі зовсім, зовсім не діти!

Якийсь час дівчина працювала мовчки, а завершивши, оглянула голі стіни й скрушно похитала головою.

— Ну все, принаймні свою роботу я зробила. Бруду тут немає — та й нічого іншого теж! Бідне дитя!

ЗМІСТ

Розділ I. Міс Поллі	5
Розділ II. Старий Том і Ненсі	10
Розділ III. Приїзд Полліанни	14
Розділ IV. Маленька кімнатка на горищі	23
Розділ V. Гра	32
Розділ VI. Обов'язок	38
Розділ VII. Полліанна і покарання.....	47
Розділ VIII. Полліанна йде в гості.....	53
Розділ IX. Чоловік.....	63
Розділ X. Сюрприз для місіс Сноу	68
Розділ XI. Знайомство з Джиммі	78
Розділ XII. Перед Благодійним комітетом.....	88
Розділ XIII. В Пендлтонському лісі.....	92
Розділ XIV. Питання холодцю	100
Розділ XV. Доктор Чилтон	106
Розділ XVI. Червона троянда й мереживна шаль.....	116
Розділ XVII. “Як у книжці”	124
Розділ XVIII. Кришталеві призми.....	131
Розділ XIX. Дещо неочікуваний	137
Розділ XX. Ще дивовижніший	141
Розділ XXI. Відповідь знайдено.....	148
Розділ XXII. Проповіді й дрова.....	155
Розділ XXIII. Нещастя	163

Розділ XXIV. Джон Пендлтон	169
Розділ XXV. Гра в чекання	177
Розділ XXVI. Прочинені двері.....	183
Розділ XXVII. Два візити	187
Розділ XXVIII. Гра і гравці.....	195
Розділ XXIX. Крізь відчинене вікно.....	208
Розділ XXX. Джиммі наважується діяти.....	214
Розділ XXXI. Новий дядечко	218
Розділ XXXII. Лист від Полліанни	220